

Projekt

z dnia 19 czerwca 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR LIV. .2023
RADY MIEJSKIEJ GMINY OSIECZNA**

z dnia 29 czerwca 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy
Domowej na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami) oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zmianami), Rada Miejska Gminy Osieczna uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023 - 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Osieczna.

§ 3. Traci moc uchwała nr XLIX.341.2022 Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia 29 grudnia 2022 r.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2025

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zmianami),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zmianami),
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172 ze zmianami),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571 ze zmianami),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zmianami),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zmianami),
- uchwała nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.

II. DEFINICJA PRZEMOCY

Zjawisko przemocy domowej definiowane jest przez art. 2. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

Ilekróć w ustawie jest mowa o:

1. przemocy domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

2. osobie doznającej przemocy domowej - należy przez to rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego - dzieci wobec których jest stosowana przemoc domowa;

3. osobie stosującej przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemoc domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;

4. świadku przemoc domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemoc domowej lub widziała akt przemoc domowej;

5. przez osobę doznającą przemoc domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemoc domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Wśród rodzajów przemoc wyróżnić można:

1. fizyczną – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni,

2. psychiczną – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie),

3. seksualną – jako przykłady tego rodzaju przemoc wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.,

4. ekonomiczną – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, że czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne używane są zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową,

5. zaniedbanie – nazywane jest ukrytą formą przemoc. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Jest to często spotykana forma przemoc wobec dzieci, ludzi starszych oraz osób niepełnosprawnych przez ich rodziców, dorosłe dzieci, opiekunów czy domowników.

Zaniedbanie występuje w różnych obszarach życia, np.:

- nieprawidłowe żywienie – kiedy występuje niedożywianie lub przekarmienie dziecka/ osoby starszej/ niepełnosprawnej – taki stan prowadzi do problemów zdrowotnych,
- brak dbałości o higienę osobistą – oznacza to: pozostawienie dziecka/ osoby starszej/ niepełnosprawnej, brudnej, nieuczesanej, nieogolonej, nieodpowiednio ubranej do pory roku, niezadbanie o mieszkanie,
- izolacja – pozbawienie osoby kontaktów z innymi ludźmi poprzez zamykanie ją w domu, utrudnianie kontaktów z dalszą rodziną, środowiskiem sąsiedzkim,
- brak kontroli i pozbawienie opieki przez długi czas dziecka/ osoby starszej/ osoby niepełnosprawnej,

- zaniechanie stanu zdrowia – brak kontroli lekarskiej, niewłaściwe przyjmowanie leków, lub ich nieprzyjmowanie, niestosowanie się do zaleceń lekarza w opiece nad chorym,
- brak kontroli i zainteresowania w realizacji obowiązku szkolnego.

Istnieją cztery niezbędne warunki definiujące przemoc

1. Przemoc jest intencjonalna. Jest zamierzonym działaniem jednej osoby wobec drugiej i ma na celu kontrolowanie i zmuszenie tej osoby do podporządkowania się.

2. W sytuacji przemocy występuje nierównowaga sił. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy. Nierównowaga sił może być związana z wieloma aspektami (fizycznym, osobowościowym, dotyczącym wykształcenia, itp.).

3. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Sprawca wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku).

4. Przemoc powoduje cierpienie i ból zarówno fizyczny jak i psychiczny. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W POLSCE

Skala przemocy z perspektywy badań ogólnopolskich

Statystycznie większość osób doznających przemocy stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób dotkniętych przemocą są m.in.: małoletni, osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Badanie pn. „Ogólnopolska diagnoza infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz ocena efektywności i skuteczności stosowanych form pomocy”, zrealizowane w 2017 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wskazało mocne i słabe strony funkcjonującej infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą. Za mocne strony systemu uznano: dużą liczbę i różnorodność placówek wspierających osoby dotknięte przemocą, w szczególności w większych ośrodkach miejskich, różnorodność form oferowanej pomocy, wzrost zaufania osób dotkniętych przemocą do instytucji je wspierających, pozytywne oddziaływanie procedury „Niebieskie Karty” na życie osób dotkniętych przemocą, dostępność informacji na temat oferowanych form pomocy dla osób dotkniętych przemocą, indywidualne podejście do każdej osoby dotkniętej przemocą, zwiększającą się liczbę programów i projektów pomocowych, możliwość wykorzystania różnorodnych kanałów informacyjnych oraz realizowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych. Mimo że działanie systemu było oceniane pozytywnie, to badanie wskazywało również obszary wymagające poprawy, np. słabo rozwiniętą infrastrukturę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w małych miejscowościach i na obszarach wiejskich tzn. niewystarczającą liczbę miejsc noclegowych, zbyt długi czas oczekiwania na niektóre formy pomocy, np. pomoc prawną, braki kadrowe, czasowe i finansowe w instytucjach wspierających osoby dotknięte przemocą, a także negatywne nastawienie osób dotkniętych przemocą do zmiany swojej sytuacji życiowej oraz niechęć osób dotkniętych przemocą do zgłaszania problemu.

W 2019 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zleciło badanie pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami w tym badaniu były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy tym osobom. Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia osób dotkniętych przemocą pokazało, że wysoko jest oceniane interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie jest oceniana praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy pozytywnie oceniają współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Z innego badania realizowanego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika wysoka skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. Badanie pn. „Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” pokazało, że programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie są oceniane przez osoby prowadzące programy jako skuteczne. Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych również w większości oceniali programy jako skuteczne. Dlatego rekomenduje się dalszy rozwój i upowszechnianie realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie jako jednej z podstawowych form wsparcia rodziny doświadczającej przemocy. Badanie realizowane na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w 2021 r. pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” pokazało, że przemoc wobec dzieci jest bardzo ważnym zagadnieniem zarówno dla społeczeństwa polskiego, jak i pracowników oświaty, którzy również uczestniczyli w badaniu. Według respondentów najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy w rodzinie wobec dzieci jest przemoc psychiczna. W drugiej kolejności dzieci doświadczają zaniedbania oraz przemocy fizycznej. Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie.

Wyniki badania pokazują, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Zdecydowana większość Polaków (81%) jest również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

Skala przemocy na terenie Gminy Osieczna

W ramach działań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy, od wielu lat prężnie działa w Gminie Osieczna Zespół Interdyscyplinarny. W jego ramach utworzono także grupy diagnostyczno-pomocowe (do niedawna tzw. grupy robocze). Przewodniczącym powyższego Zespołu jest kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecznej. Zespół pełni funkcję strategiczno-koordynującą. Członkowie Zespołu zajmują się w szczególności diagnozowaniem problemu przemocy domowej, analizują skuteczność działań podejmowanych w rodzinach objętych procedurą Niebieskich Kart, pracują nad tematyką związaną z rozwijaniem działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności dotyczących rozpowszechniania materiałów edukacyjnych i informacyjnych, organizacji warsztatów służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, organizacji zajęć edukacyjno-wychowawczych dotyczących przemocy domowej w placówkach oświatowych, a także rozwijaniem kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Procedura „Niebieskie Karty”

Celem realizacji procedury jest nie tylko dobro i bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy, ale też skuteczna współpraca przedstawicieli różnych instytucji, które są zobowiązane do reagowania w przypadku wystąpienia przemocy domowej. Takie rozwiązanie pozwala na to, aby raz ujawniony czy zgłoszony fakt występowania przemocy domowej uruchomił interdyscyplinarną pomoc. Osoba pokrzywdzona nie musi samodzielnie zgłaszać się do różnych instytucji celem uzyskania pomocy. To przedstawiciele instytucji zwrócą się do niej z ofertą pomocy. Wspólnie uzgodniony plan działania będzie zawierał także propozycje oddziaływań wobec osoby stosującej przemoc, bo od zmiany zachowania tej osoby zależy bezpieczeństwo i dobro osoby lub osób doświadczających przemocy.

Znowelizowana ustawa wprowadziła istotne zmiany w procedurze: ta nie wymaga już zgody osoby doświadczającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury NK napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej.

Wprowadzono np. przepis obligujący grupę diagnostyczno-pomocową do monitorowania sytuacji osób lub rodzin dotkniętych przemocą domową, a także zagrożonych jej wystąpieniem przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury niebieskie karty.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., na terenie Gminy Osieczna założonych zostało 18 „Niebieskich Kart”:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznej - 2 karty,
- Stowarzyszenie „Niebieska Linia” – 1 karta,
- Komenda Miejska Policji w Lesznie – 15 kart.

W wyniku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu jej dalszego stosowania oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy, zakończono 14 procedur. Z kolei 4 sprawy postanowiono kontynuować.

IV. FORMY POMOCY

Pomoc należna osobie doznającej przemocy domowej

Ustawa gwarantuje każdej osobie doznającej przemocy domowej bezpłatną pomoc, a w szczególności:

1. poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne,
2. interwencję kryzysową i wsparcie,
3. ochronę przed dalszym krzywdzeniem, uniemożliwiając agresorowi korzystanie ze wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakazując kontaktowania się i zbliżania do osoby doznającej przemocy domowej,
4. bezpieczne schronienie w specjalistycznym ośrodku wsparcia,
5. badanie lekarskie na okoliczność przemocy domowej, zakończone zaświadczeniem lekarskim w przedmiocie przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała,
6. zapewnienie pomocy w uzyskaniu mieszkania dla osoby doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową,
7. informowanie o dostępnych formach wsparcia.

Środki prawne wobec osób stosujących przemoc:

1. zakaz/ograniczenie kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy domowej,
2. programy korekcyjno-edukacyjne,
3. programy psychologiczno - terapeutyczne.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne to nowe regulacje przeznaczone dla osób stosujących przemoc domową - m.in. skierowanie do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym. Takie rozwiązanie ma na celu wykształcenie u osób stosujących przemoc umiejętności samokontroli. Osoba stosująca przemoc będzie miała obowiązek uczestniczenia w wybranym programie, a za niedopełnienie tego obowiązku przewidziana została kara ograniczenia wolności lub kara grzywny.

Narzędzia te mają na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Programy prowadzone są przez specjalistów, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów, mają formę spotkań indywidualnych bądź grupowych.

Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w danym programie, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w danym programie,
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w danym, w terminach określonych w przepisach ustawy,
3. ukończyć program w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy,
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do następujących grup:

1. osób zagrożonych przemocą domową,
2. osób dotkniętych przemocą domową,
3. osób stosujących przemoc domową,
4. świadków przemocy domowej,
5. służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VI. PRIORYTETY NA LATA 2023-2025

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zmianami) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zmianami).

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Założenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej Gminy Osieczna są kontynuacją programów z lat ubiegłych.

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej.
2. Zwiększanie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy domowej.
3. Usprawnienie dostępności programów edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy.
4. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
5. Dążenie do zmniejszania rozmiarów zjawiska przemocy domowej.

VII. SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PROGRAMU I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Działania na terenie Gminy Osieczna

W szczególności, Gmina Osieczna zapewnia:

1. specjalistyczne szkolenia dla pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, policjantów z Zespołu Dzielnicowych, w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmocnić konsekwentne zachowania i postawy),
2. działalność gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego przez Burmistrza Gminy Osieczna zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
3. prowadzenie edukacji społeczności Gminy poprzez lokalne media, w celu obalenia mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy,
4. prowadzenie działań w zakresie:

- 4.1. występowania do Zespołu Dzielnicowych Policji w Osiecznej z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą domową,
- 4.2. przyjmowania wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy, tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
- 4.3. odwoływania się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne,
- 4.4. analizy wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemoc domowej,
- 4.5. motywowania i kierowania sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- 4.6. monitorowania prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 4.7. występowania z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- 4.8. przeprowadzanie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie zgodnie z zapisami „Niebieskie Karty”, dotyczącej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - zakres działań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 4.9. natychmiastowe interwencje powstrzymujące przemoc,
- 4.10. występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 Kodeksu Karnego, tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem,

5. współpraca z instytucjami prowadzącymi obiekty dla ofiar przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Lesznie, w celu udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie: prawnej, materialnej lub medycznej oraz ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób,

6. prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,

7. udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej (pomoc terapeuty i prawnika),

8. współpraca z Zespołem Dzielnicowych Policji w Osiecznej, pracownikami socjalnymi i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by skutecznie realizować zadania w zakresie interwencji domowej poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc domowa.

Zespół Interdyscyplinarny

Ustawa wprowadziła istotne zmiany w funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego. Uregulowania zawiera art. 9a:

1. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

2. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

3. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

3a. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

4. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi.

5. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ust. 3-4, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

5a. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład zespołu interdyscyplinarnego, przechodzą obowiązkowe szkolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4.

6. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego jest wybierany na pierwszym posiedzeniu zespołu spośród jego członków.

6a. Zespół interdyscyplinarny wybiera spośród swoich członków zastępcę przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który wykonuje obowiązki powierzone mu przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i zastępuje go w czasie nieobecności. Do zastępcy przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego stosuje się przepisy o przewodniczącym.

6b. Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

7. Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.)

7a. Pierwsze posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego zwołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Kolejne posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego są zwoływane przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

7b. O terminie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego jego członkowie są informowani z 7 dniowym wyprzedzeniem.

7c. W uzasadnionych przypadkach zespół interdyscyplinarny realizuje działania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i 2, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

7d. Udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego jest obowiązkowy.

7e. Członek zespołu interdyscyplinarnego, który nie może uczestniczyć w posiedzeniu zespołu, informuje przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o przyczynach swojej nieobecności w terminie co najmniej 2 dni roboczych przed zaplanowanym posiedzeniem tego zespołu.

7f. Nietrzymanie terminu określonego w ust. 7e może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami, w tym obłożną chorobą członka zespołu interdyscyplinarnego lub innym zdarzeniem losowym.

7g. W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka zespołu interdyscyplinarnego na posiedzeniu przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności, na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

7h. Skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub członka zespołu interdyscyplinarnego może wnieść osoba objęta procedurą "Niebieskie Karty". Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, który powołał zespół, w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zmianami).

7i. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego w szczególności:

- 1) kieruje pracami zespołu interdyscyplinarnego,
- 2) organizuje pracę zespołu interdyscyplinarnego,
- 3) reprezentuje zespół interdyscyplinarny na zewnątrz.

Grupa Diagnostyczno-Pomocowa

8. Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w ust. 3, 3a lub 5. Porozumienia określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także sprawy dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

9. Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818) - centrum usług społecznych.

10. W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 8, powołuje się grupę diagnostyczno - pomocową.

10a. Grupę diagnostyczno-pomocową powołuje zespół interdyscyplinarny niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

11. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji

11a. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

11b. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy udział żołnierza Żandarmerii Wojskowej nie jest możliwy, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej może wchodzić inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub jej przełożony.

11c. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

11d. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3.

12. W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

12a. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej są obowiązani podnosić swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.

12b. Zespół interdyscyplinarny, na wniosek osób, o których mowa w ust. 11 lub 11a, poszerza skład grupy diagnostyczno-pomocowej o osoby, o których mowa w ust. 11b-d lub 12.

12c. Zespół interdyscyplinarny, na wniosek osób, o których mowa w ust. 11 lub 11a, poszerza skład grupy diagnostyczno-pomocowej o przedstawicieli innych podmiotów niż określone w ust. 11b lub 12, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy.

13. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

14. Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

VIII. REALIZATORZY I PODMIOTY WSPÓLPRACUJĄCE

1. Urząd Gminy Osieczna
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznej

3. Zespół Interdyscyplinarny w Osiecznej
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej
5. gminne jednostki oświatowe

przy aktywnej współpracy z:

6. Sądem Rejonowym w Lesznie
7. Prokuraturą Rejonową w Lesznie
8. Komendą Miejską Policji w Lesznie
9. Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Lesznie
10. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie
11. lokalnymi organizacjami pozarządowymi i kościelnymi
12. placówkami służby zdrowia

IX. FINANSOWANIE

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków własnych Gminy (pochodzących z opłat za korzystanie z lokalnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych). Dopuszcza się możliwość finansowania Programu ze środków pozyskiwanych z innych źródeł zewnętrznych.

Uzasadnienie

do uchwały nr LIV. .2023 Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2025

W dniu 22 czerwca 2023 r. nastąpiła istotna zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Zmiany mają na celu zagwarantowanie lepszej ochrony osobom, które doświadczają przemocy. Od teraz przemoc diagnozowana jest w oparciu o jej nową definicję i zakres („przemoc domowa zamiast w rodzinie”). Pojęcie przemocy w rodzinie zastąpiono przemocą domową, bo ta jest problemem także w nieformalnych związkach czy wśród byłych małżonków, którzy rodziną nie są. W jej nowej treści uwzględniono także kwestię przemocy ekonomicznej oraz cyberprzemocy. W związku z wprowadzeniem istotnych zmian w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 1249 ze zmianami) oraz na podstawie art. 6 ust. 2 nałożono na Gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej. Mając powyższe na uwadze, Program na lata 2023-2025 ma charakter długofalowy i jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji wcześniejszych jego edycji. Nadrzędnym jego celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska na terenie Gminy. Powyższy cel będzie realizowany poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Osiecznej przy aktywnej współpracy służb. Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej będą realizowane i finansowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na lata 2023-2025 w Osiecznej. Zabezpieczone są w projekcie budżetu i pochodzą z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z terenu Gminy Osieczna. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Burmistrz Gminy Osieczna

Stanisław Glapiak